

"Nemůžeme býtí samolibí. V dynamické světové ekonomice vidíme nové soutěžitele jako Čínu a Indii. V oblasti lidského talentu a tvořivosti musíme i nadále vést svět", prohlásil americký prezident George W. Bush dne 31. ledna 2006 ve své páté řeči o stavu Unie [1]. Prezident Bush ví o čem mluví. S nástupem tzv. nové ekonomiky [2], která bývá rovněž označována jako ekonomika znalostní, se klíčem k zajištění ekonomického růstu stal intelektuální kapitál.

Brookingský institut odhaduje, že minimálně 50%, a možno až 85%, hodnoty amerických podniků spočívá v právech k nehmotným statkům [3]. Toto pomáhá vysvětlit rozdíl mezi účetní hodnotou firmy a hodnotou na kapitálovém trhu. U nejúspěšnějších firem představuje tržní hodnota i několiknásobně vyšší hodnotu než je hodnota účetní. Například u firmy Microsoft, kde roční obrat činí cca 11 mld USD, tržní hodnota dosahuje až 150mld USD, což je téměř desetkrát více než je hodnota účetní. Rozdíl spočívá ve zhodnocení práv k nehmotným statkům na trhu. Intelektuální kapitál se stává rychle dominantním zdrojem pro tvorbu hodnot s přínosem jak pro zákazníka, tak pro akcionáře.

Mluvíme-li o nové ekonomice mluvíme o světě ve kterém lidé pracují více mozkiem než rukama, ve kterém komunikační technologie vytváří globální soutěž a to nejen pro věci, ale i pro nejruznější služby nemateriální povahy, kde inovace je důležitější než masová výroba, kde se nakupují více myšlenky než stroje. Rozdíl mezi starou a novou ekonomikou lze přirovnat k rozdílu mezi agrárním a průmyslovým věkem. Stroje a výrobní postupy stály v centru věku průmyslového a patentové právo bylo vyvinuto na jejich ochranu. Nicméně ve věku informačním je to ochrana prostřednictvím obchodního tajemství, která nejlépe odpovídá na potřebu chránit rychle se měnící nepatentovatelné informace, které jsou třeba k provozování podniku.

V posledních letech se obchodní tajemství posunulo ze stínu na výslunní při řešení obchodněprávních otázek. V zahraničí obchodní tajemství a spory s ním související plní titulní stránky novin, stejně jako odborné publikace zaměřené na obchodní právo. Nejcennějším majetkem podniku jsou jeho důvěrné vnitřní informace a znalosti, které lze chránit prostřednictvím obchodního tajemství. Tyto informace jsou důležitější a cennější než budovy, stroje či zařízení, neboť jsou nenahraditelné. Je to jediná věc, která odlišuje daný podnik od podniku soutěžitelů a která umožňuje jeho úspěch. Ve stejné době, kdy informační ekonomika učinila obchodní tajemství důležitějším, však vzrostlo i nebezpečí jeho odcizení.

Mobilnější pracovní síla, zvýšené využívání konzultantů a rovněž 'outsourcing' s sebou nesou nebezpečí odcizení obchodního tajemství. Rovněž sama informační technologie přispívá k mobilitě

informací. Navíc jsou informace uchovávány ve snadno kopírovatelných počítačových souborech a připojení k Internetu spolu s velkopaměťovými médii umožňuje tyto soubory snadno transportovat.

Ačkoli se obchodní tajemství stalo oblíbeným právem duševního vlastnictví převážně až v nové ekonomice, tento právní institut není výdobytkem posledního desetiletí, nýbrž jeho počátky spadají do devatenáctého století. Vždyť také to nejcennější obchodní tajemství na světě je staré více než sto let. A jaké obchodní tajemství je nejcennější? Pokud odpovíte "recept na Coca-Colu", většina odborníků souhlasně přikývne. Tento recept známý rovněž pod názvem "Merchandise 7X" je uchováván v bankovní úschově v Atlantě, státě Georgia. Proč si Coca-Cola pro svůj mimořádně cenný recept vybrala právní ochranu ve formě obchodního tajemství? Jaké jsou výhody a rizika takovéto ochrany?

Na tyto a další otázky se pokusí odpovědět tato práce, která si klade za cíl popsat platnou právní úpravu tohoto institutu v českém právním řádu, s přihlédnutím k mezinárodním smlouvám v této oblasti a rovněž k právu Evropské unie. Dále, neboť se nacházíme ve stadiu rekodifikace (nejen) soukromého práva, tato práce zahrnuje zamyšlení nad budoucí právní úpravou, jakož i srovnání s úpravou zahraniční a prvorepublikovou.